

Mikudagsblaðið verður borið ókeypis til hvørt húsarhald í Føroyum!

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

ONGA VIRÐING FYRI KEYPARA

At alment drál kostar fólki pengar hoyrdu vit dømi um í útvarpinum hendan dagin, tá ljós varð varpað á trupulleikan av, at lögtingið samtykkir lógir, sum ikki verða fylgdar upp í landsstýrinum.

Hesaferð snúði tað seg um lógina um ognarskiftistrygging, sum lögtingið samtykti 6. oktober í 2011, men sum ikki kann brúkast, tí eingin kunngerð er komin frá landsstýrismanninum um, hvussu lógin skal umsitast.

Dømið, sum útvarpið vísti, vóru eini hjún, sum hava keypt eini hús –uttan at vita, at húsini vóru so illa fongd við soppi, at ikki var búgvanði í húsunum.

Tað var eitt stórt framstig – hildu vit – tá lögtingið samtykti lógina um ognarskiftistrygging og stöðufrágreiðing, sum snýr seg um brúkaravernd í sambandi við keyp og sølu av fastogn.

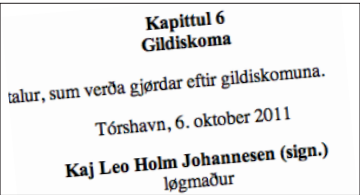
Frammanundan vóru serliga keyparar »på herrens mark« í sambandi við húsakeyp, tí tú sum keypir at kalla eingi rættindin hevði – og tú hevði onga trygd fyri, at seljari og meklari vístu tær neyðugu virðing.

Tí er tað gott, at ein slik lóg varð samtykt, men líka so stórt spell, at landsstýrið ikki fylgir slíkum málum upp, so lógin kann praktiserast. Løgmaður hevur fyri skjótt tveimum árum síðani

undirskrivað lógina. Hann hevur ábyrgdina av, at landsstýrisfólkini røkja sítt arbeiði álitisfult, so hetta átti at verið lætt og greitt hjá lögmanni at fingið upp á pláss, nú hann hevur fingið eina slíka áminning.

Men í Føroyum hava vit eisini aðrar trupulleikar í sambandi við keyp og sølu av fastogn, tí her eru so nógv áhugamál blandað saman.

Bankarnir eiga báðir hvør sítt húsameklarafelag. Meðan annar bankin eigur eitt tryggingarfelag, so er tað eitt tryggingarfelag, sum eigur hin bankan. Tí eru samfallandi áhugamál hjá meklarafelag, figgingarstovnum og

tryggingarfeløgnum, sum áttu at skundað undir, at skil fekst á hesi viðurskifti.

Vinumálaráðið boða annars á heimasíðuni frá í fjør, tá lógin kom í glidi, at kunngerðin »fer at koma

seinni í ár«.

– Keypp av fastari ogn er, fyri tey flestu, størsta iløgan, tey nakarantið gera. Uttan tryggign kunnu slík ábrek og slíkir skaðar í hesum sambandi hava stórar figgjarligar avleiðingar við sær, skrivar Vinnu-málaráðið á heimasíðuni.

Konkreta dømið hjá útvarpinum er um fólk, sum liða tap, tí at Vinnu-málaráðið ikki hevur gjørt sítt arbeiði. Tað eigur lögmaður ikki at góðtaka!

Ikki í lagi at bíða í áravís eftir kunngerðum

Hátíðarhalda Lützen-ættina

Í morgin verður alment hátíðarhald í Havn at minnst tann fyrsta av Lützen-ættini í Føroyum. Høvið er, at Andreas Christian Lützen varð føddur hendan dagin fyri 200 árum síðani, 13. juni í 1813.

Andreas Christian Lützen var úr Suðurjyllandi, upprunaliga av frísiskari ætt, og hann søkti av tilvild lærarastarv í Føroyum í 1839, tá Tillisch, amtmaður, hevði sett á stovn almúguskúlan.

Við lærarastarvinum fylgdi eisini starvið sum organistur við Havnar kirkju – og hesin vældámdi maður gjørdist skjótt eisini deknur í Havnar kirkju.

Tiltakið í morgin byrjar tí í Havnar kirkju, har Uni Næs, próstur, fer at siga nøkur orð, eins og Heine Lützen, ein av fyrireikarunum av tiltakinum, eisini fer at siga nøkur orð. Sangur verður eisini á skránni í kirkjuni.

Aftaná verður farið ein túr út á Skúlareyn í Havn, har almuguskúlin stóð, ein túr í gamla Kirkjugarð, har Andreas Christian og konan Eva Margretha úr Baianstovu liggja grivin. Endað verður við samkomu í Østrøm, har Óli Jaobsen fer at leggja fram bók, sum kemur út í sambandi við dagin. Bókin er í høvuðsheitum endurminningar hjá dóttir A. C. Lützen, Annu Evensen, sum er skrivað í 1925. Í bókini greiðir hon væl frá lívinum í Havn miðskeiðis í næstsíðstu øld – og hon greiðir eisini frá hendingini 25. juli í 1874, tá Andreas Christian Lützen small deyður í føvningin á Christian 9. kongi. Hetta var, tá fyrsta kongavitjan var í Føroyum, tá kongur saman

Andreas Christian Lützen er forfaðir til alla Lützen-ættina í Føroyum. Hann kom higar sum lærari í 1839 og giftist við Evu Margrethu úr Bainastovu í Havn. Í morgin eru 200 ár síðani, hann varð fddur. Tað er dóttir hansra, Anna Evensen, sum hevur skrivað endurminningarnar, sum koma út í bók á samkomu í Østrøm í morgin

við Valdemar prinsni var á veg til túsundárhaldið fyri landnáminum í Íslandi. A. C. Lützen stóð og helt røðu fyri kongi, tá hann small.

Kongi tykti so synd og einkjuni, at hann gav henni pensjón restina av lívinum.

Undir samkomuni í Østrøm í morgin fer Óli Jacobsen at greiða frá um bókina, sum upprunaliga varð hondskrivað í trimum eintøkum. Bókin fæast til keyps á samkomuni, har ein drekkamuður eisini verður at fáa.

Heine Lützen leggur dent á, at talan er um eitt alment tiltak, og at øll eru hjartaliga vælkomnin!

Ber til at gera stórhavn í Føroyum?

ZAKARIAS WANG
KJAK SÍÐA 38

Klaks-víkar sjúkrahús á rættari kós

ELSEBETH M. GUNNLEYGS-DÓTTUR
KJAK SÍÐA 38

Yvirraskils

“Var tað eitt yvirraskils?” spurdi ein tíðindakvinna nú ein dagin í eini sending. Her er betra orðingin: “var tað óvæntað?” ella “kom tað óvart á?”

Nú á døgum ber nóg illa til at greiða frá nøkrum, uttan at orðini “yvirraska”, “yvirraskandi” og “yvirraskils” koma fyri. Hesi orð eru ikki upprunaliga til í norðurlenskum, men eru komin úr týskum um dansk. Týska sagnorðið er “überraschen”, og tað merkir sambært donsku upprunafrøðiligu orðabókini “rask komme over en”. So tað er nakað tað sama, sum at eitthvørt kemur óvart á, t.e. at okkurt hendir, ið tú ikki hevði roknað við.

Ein orðing, ið er alsamt at hoyra, er at vera “positivt yvirraskaður”. Nøkur eru enntá farin at týða hetta til “jaliga bilsin” – men er neyðugt at fara ein umveg í danskt fyri at kunna orða seg á føroyskum? Hví ikki siga “glaður” ella

“fegin”. Tað man í flestum førum bera til.

Her skal verða mint á, at orðið “overrasket” hevur birt undir, at orðini “bilsin” og “fegin” eru komin í bland. Tað ber ikki altíð til at skriva “bilsin”, um tú roynir at finna eitt føroyskt orð fyri “yvirraskaður”, t. d. stóð í einum blað, at hann, ið stóð á odda fyri eini stevnu, var so “bilsin”, tí tað hōvdu verið so nógv fólk á stevnuni. Har skuldi tey havt skrivað “fegin” ella “glaður”. Tí bilsin merkir “undrandi, ovfarin, forfardur”, t.d. hann var púra bilsin, t. e. vildi gerast býttur.

Hendir nakað, uttan at teg varir ella grunar, hendir tað “óvarandi”. Eisini kann okkurt “koma dátt við”, um tað kemur so óvarandi ella óvæntað, at tú verður kløkkur ella illa við, t.d. tíðindini komu dátt við (óvæntað), og tað kom teimum ikki dátt við, t.e. tað kom ikki óvart á tey.